

Boerenerven: Kansen voor cultuur, landschap en natuur

Even voorstellen

Michael Moerman

Adviseur natuur en landschap

m.moerman@zhl.nl

We beheren ongeveer 5000 hectare natuur in Zuid-Holland.

Die natuur is heel divers en bestaat uit duingebieden, landgoederen, riviernatuur, moerasgebieden en bloemrijke graslanden met weidevogels.

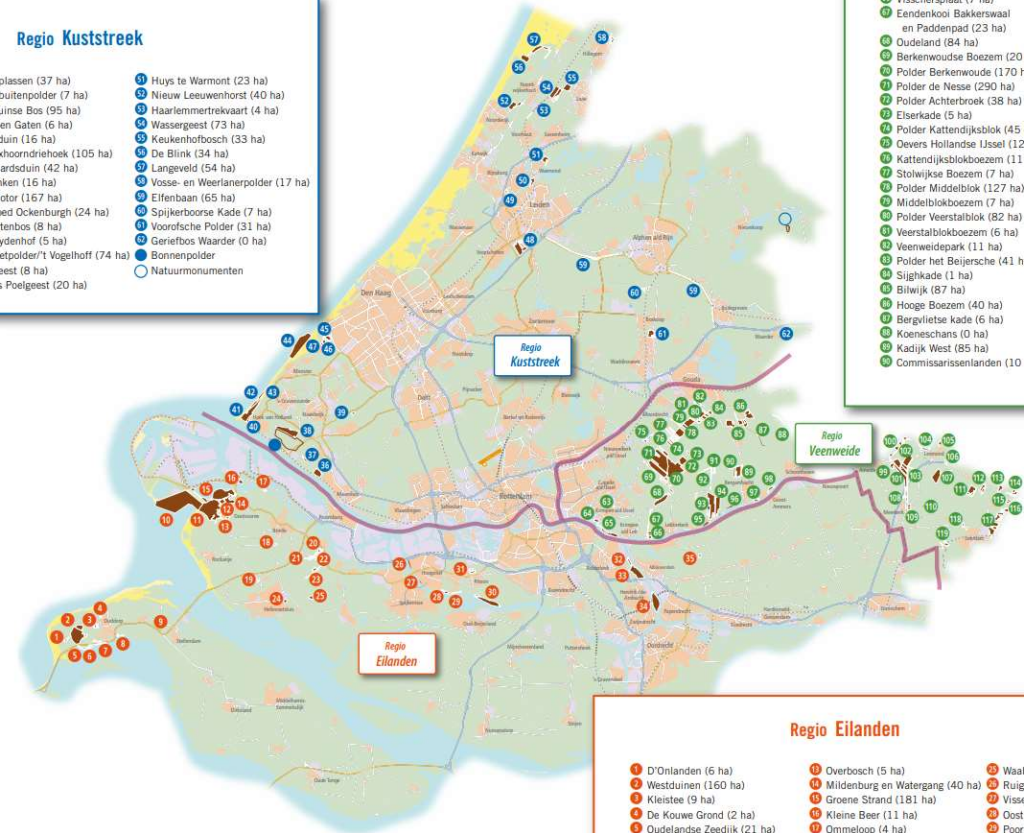
Overzicht terreinen Zuid-Hollands Landschap 2024

Regio Kuststreek

1 Oranjeplessen (37 ha)	31 Huys te Warmont (23 ha)
2 Oranjevlietpolder (7 ha)	32 Nieuw Leeuwenhorst (40 ha)
3 Staelduinse Bos (95 ha)	33 Haarlemmerrelvaart (4 ha)
4 De Zeven Gaten (6 ha)	34 Wassergeest (73 ha)
5 Vinetadijn (16 ha)	35 Keukenhofbosch (33 ha)
6 Van Dixhoordriehoek (105 ha)	36 De Blink (34 ha)
7 Spanjaardsduin (42 ha)	37 Langeveld (54 ha)
8 De Banken (16 ha)	38 Vosse- en Weerlanerpolder (17 ha)
9 Zandmotor (167 ha)	39 Eifenaar (65 ha)
10 Landgoed Ockenburgh (24 ha)	40 Spijkerboerse Kade (7 ha)
11 Hyacintenbos (8 ha)	41 Vooroefse Polder (31 ha)
12 Van Leydenhof (5 ha)	42 Geriefbos Waarder (0 ha)
13 Oostvlietpolder/Vogelhoff (74 ha)	43 Bonnenpolder
14 Rijngeest (8 ha)	44 Natuurmonumenten
15 Polders Poelgeest (20 ha)	

Regio Veenweiden

1 Heertuin Krimpen (2 ha)	31 Koolwijk (3 ha)
2 Stormpolderveedebos (9 ha)	32 Elserwetering (5 ha)
3 De Zaag (38 ha)	33 Polder den Hoek (138 ha)
4 Visschersplaat (7 ha)	34 Nespolder (60 ha)
5 Eendenkooi Bakkerswaal en Paddenpad (23 ha)	35 Korte Zand (7 ha)
6 Oudeland (84 ha)	36 Buitenlanden Bergambacht (5 ha)
7 Berkenwoude Boezem (20 ha)	37 De Snakkert (8 ha)
8 Polder Berkenwoude (170 ha)	38 Buitenlanden Ammerstol (11 ha)
9 Polder de Nesse (290 ha)	39 Eendenkooi De Zouwe (13 ha)
10 Polder Achterbroek (38 ha)	40 Achthovense Uiterwaarden (41 ha)
11 Elserkade (5 ha)	41 Zouweboezem (121 ha)
12 Polder Kattendijkblok (45 ha)	42 Polder Achthoven (122 ha)
13 Oevers Hollandse IJssel (12 ha)	43 Polder Lakerveid (8 ha)
14 Kattendijkblokboezem (11 ha)	44 Kerstbergak (13 ha)
15 Stolwijkse Boezem (7 ha)	45 Bolsward (8 ha)
16 Polder Middelblok (127 ha)	46 Polder Lexmond (3 ha)
17 Middelblokboezem (7 ha)	47 Scharperswijk (62 ha)
18 Polder Veerstablok (82 ha)	48 Hoenderwiel (3 ha)
19 Veerstablokboezem (6 ha)	49 Quakernaak (12 ha)
20 Veenweidepark (11 ha)	50 Weverwijk (1 ha)
21 Polder het Beijersche (41 ha)	51 De Huibert (48 ha)
22 Sijthkade (1 ha)	52 Over-Heicop (23 ha)
23 Bliwijk (87 ha)	53 Over-Boeicop (16 ha)
24 Hooge Boezem (40 ha)	54 De Waai (26 ha)
25 Bergvlietse Kade (6 ha)	55 Sonbrug (12 ha)
26 Koesschans (0 ha)	56 Schoonewerdsse Wiel (17 ha)
27 Kadijk West (85 ha)	57 Schawijk (101 ha)
28 Commissarissenlanden (10 ha)	58 Recht van ter Leede (9 ha)
	59 Kedichem (20 ha)

Regio Eilanden

1 D'Onlanden (6 ha)	11 Overbosch (5 ha)	21 Waalhoek (10 ha)
2 Westduinen (160 ha)	12 Mildenburg en Watergang (40 ha)	22 Ruigeplaat (5 ha)
3 Kleistee (9 ha)	13 Groene Strand (181 ha)	23 Visserijgriend (1 ha)
4 De Kouwe Grond (2 ha)	14 Kleine Beer (11 ha)	24 Oostpuntgriend (2 ha)
5 Oudelandse Zeedijk (21 ha)	15 Ommeloop (4 ha)	25 Poortugaalse Griend (15 ha)
6 Preekhilpolder (9 ha)	16 Fort Noorddijk (3 ha)	26 Klein Prielij (74 ha)
7 Pitweije (3 ha)	17 Fort Noorddijk (5 ha)	27 Kasteelgarden Rhoon (14 ha)
8 De Schans (4 ha)	18 Holle Mare (27 ha)	28 Ridderkerkse Griend (12 ha)
9 Trambaan (1 ha)	19 Derryvliet (3 ha)	29 Crezespolder (62 ha)
10 Slikken van Voorne (493 ha)	20 Blanke Waal (6 ha)	30 Sophiapolder (83 ha)
11 Duinen van Oostvoorne (267 ha)	21 Hillenhoek (10 ha)	31 Eendenkooi Roodnat (6 ha)
12 Kaapduin (17 ha)	22 Grasweggebied (8 ha)	

1934-2024: 90 jaar ZHL!

Dit jaar bestaat het Zuid-Hollands Landschap 90 jaar.

We kijken terug op een rijke historie. ZHL werd opgericht om natuur, landschap en erfgoed in Zuid-Holland te behouden en te beschermen.

Voor de toekomst zien we veel kansen om natuur, erfgoed, en biodiversiteit in te versterken. Niet alleen in onze gebieden maar juist ook in de rest van het landschap van Zuid-Holland.

We gaan samen met het Erfgoedhuis Zuid-Holland eigenaren van boerenerven helpen om hun erf streekeigen in te richten en meer biodiversiteit te maken.

Natuurlijk helpen we ook bij het vergroenen van de rest van het landschap.

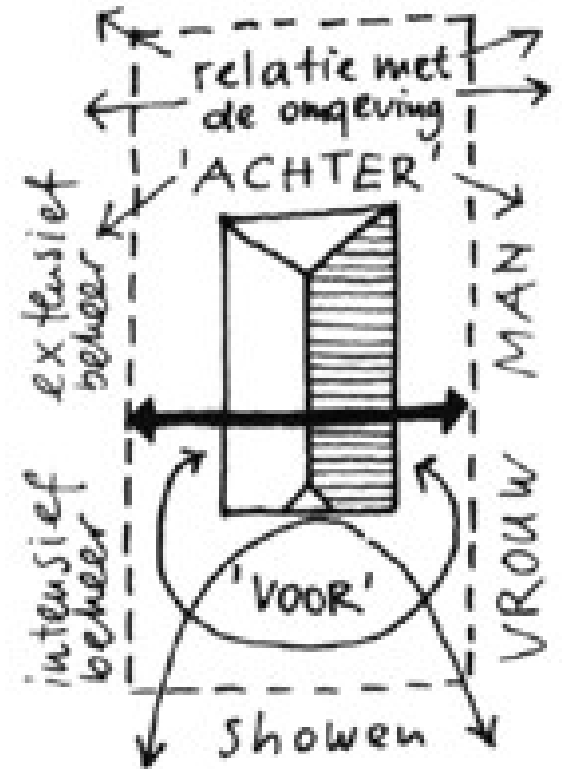
Boerenerven, 'voor' en 'achter'

Boerenerven hebben van oudsher veel functies. De indeling van erven wisselt van streek tot streek. Vaak hangt dit ook af van het soort boerderij. Was er uitsluitend veehouderij of akkerbouw of een mix van beiden?

We zien ook overeenkomsten. Zo hebben alle boerenerven een indeling in 'voor' en 'achter'.

Voor was van oudsher het domein van de vrouw. Hier zien we vaak elementen zoals de siertuin, de moestuin, de boomgaard en het bleekveld. De bomen, struiken en planten die hier groeien zijn vaak voor de sier of voor fruitteelt.

Het erf achter was vooral functioneel. Het hoorde bij het bedrijf en was vooral het domein van de man. Hier zien we vaak puur functionele beplanting. De beplanting leverde hout voor de kachel of om gereedschap mee te maken of zorgde voor luwte van wind of zonschijn. De soorten zijn vaak streekeigen. Er is dus veel relatie met de omgeving.

Boerenerven kenmerkend voor de streek

Boerenerven verschillen van streek tot streek.

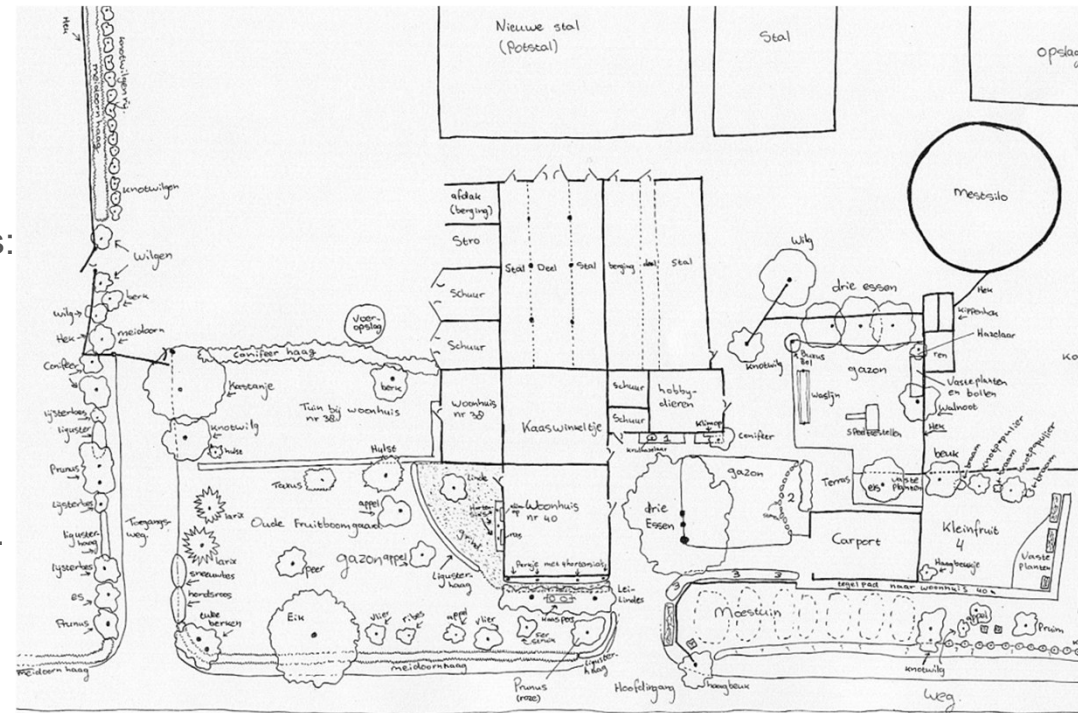
Versillen ontstaan door de aard van het agrarische bedrijf, de ligging in het landschap en de bodem.

In Zuid-Holland onderscheiden we grofweg drie regio's:

- Strandwallen
- Eilanden
- Veenweiden

Deze indeling is niet keihard er zijn dus tussenvormen.

Kennis over streekkenmerken is belangrijk om ze te behouden. ZHL en Erfgoedhuis hebben deze kennis.

Advies

Zuid-Hollands Landschap en Erfgoedhuis Zuid-Holland helpen eigenaren van boerenerven om hun erf streekeigen in te richten. Op die manier behouden we kenmerkende elementen en de indeling in 'voor' en 'achter'.

Natuurlijk is hierbij aandacht voor nieuwe vormen van gebruik. Onze adviezen richten zich erop om die moderne functies een plek te geven die past bij de traditionele indeling van het erf.

Neem vrijblijvend contact met ons op! Stuur een e-mail aan:
info@zhl.nl of info@erfgoedhuis-zh.nl

Zuid-Hollands Landschap

Olof Palmestraat 18
2616 LR Delft
010 - 272 22 22

info@zhl.nl
www.zhl.nl

